

Mokrade poskytujú živobytie viac ako miliarde ľudí

Dohovor o ochrane mokradí (Ramsarský dohovor) definuje mokrad' ako akékoľvek územie, ktoré je trvalo alebo sezónne nasýtené alebo zaplavené vodou, ako aj všetky pláže a plytké pobrežia.

Táto definícia zahŕňa všetky vnútrozemské mokrade (močiare, jazerá, slatiny, rieky, ich nivy, rašeliniská) a všetky pobrežné mokrade (ústia riek, mangrovy, lagúny a koralové útesy). K tomu treba ešte pridať všetky človekom vytvorené mokrade, ako sú rybníky, ryžové polia a soľné panvy.

Mokrade podporujú rôznorodú škálu zamestnaní, aj také, ktoré si bežne s mokradami nespájame:

Pestovanie ryže

- Ryža, pestovaná na ryžoviskách, je základnou potravinou pre 3,5 miliardy ľudí a predstavuje 20 % kalórií spotrebovaných celým ľudstvom.
- Skoro miliarda domácností v Ázii, Afrike a Amerike má hlavný zdroj obživy spojený s pestovaním ryže.
- 80 % ryže na celom svete sa pestuje na malých farmách a skonzumuje sa na miestnej úrovni.

Rybolov

- Priemerná konzumácia rýb predstavuje 19 kg na človeka za rok. Väčšina rýb sa rozmnožuje a odchováva v pobrežných oblastiach a ústiach riek. Viac ako 40 % produkcie rýb dnes pochádza z akvakultúry.
- Živobytie viac ako 660 miliónov ľudí závisí od rybolovu alebo akvakultúry.

Cestovný ruch a voľný čas

- V roku 2013 priniesol cezhraničný cestovný ruch 1,3 bilióna amerických dolárov, približne polovica turistov vyhľadávala relax v oblastiach súvisiacich s vodou, najmä v pobrežných oblastiach.
- Cestovný ruch podporuje 266 miliónov pracovných miest, čo predstavuje 8,9 % zamestnaní vo svete.

Doprava

- Rieky a vnútrozemské vodné cesty hrajú dôležitú úlohu v doprave ľudí a tovaru v mnohých častiach sveta. V Amazónii rieky ročne preplavia 12 miliónov pasažierov a 50 miliónov ton tovaru, čím podporujú existenciu 41 prepravných spoločností.

Zásobovanie vodou

- Rozsiahle rozvodné siete privádzajú čistú a odvádzajú použitú vodu, pričom spoločnosti, ktoré sa o ne starajú, zamestnávajú veľa ľudí. Napríklad Metropolitná vodárenská spoločnosť v Bangkoku zamestnáva 5300 ľudí.
- V roku 2013 bolo distribuovaných 265 miliárd litrov balenej vody. Danone predáva najväčšie značky ako Evian, Volvic, Bonafont a Mizone a zamestnáva viac ako 37 000 ľudí po celom svete.

Tradičné živobytie založené na produktoch mokradí

- Liečivé rastliny, farbivá, plody, trstina a trávy sú len niektoré z mnohých produktov mokradí, ktoré poskytujú zamestnanie, najmä v rozvojových krajinách.
- Odhaduje sa, že trstina a šachor papyrusový zozbieraný z mokradí Barotse v Zambii predstavuje pre miestne komunity hodnotu 373 000 amerických dolárov ročne.

Mokrade a udržateľné živobytie: od začarovaného kruhu k funkčnému cyklu

Mokrade sú pre život človeka, jeho zdravie a prosperitu nenahraditeľné. Dodávajú nám čistú vodu, potravu, podporujú biodiverzitu, ochraňujú proti povodňam a uskladňujú oxid uhličitý.

Situácia: začarovaný kruh

Napriek zamestnanosti a iným úžitkom, ktoré mokrade poskytujú, zaniklo vo svete od roku 1900 až 64 % mokradí. Mokrade, ktoré zostali, sú často tak degradované, že ľudia, ktorí sú na nich priamo závislí, často tí najchudobnejší, sú vedení do ešte väčšej chudoby. Odhaduje sa, že do roku 2025 až 35 % obyvateľstva bude nieť priame následky znižujúcich sa zásob vody. Táto situácia je výsledkom názoru, že mokrade nie sú potrebné.

Riešenie: funkčný cyklus

Umožniť ľuďom vhodné živobytie a popritom zabezpečiť, aby mokrade vždy poskytovali pitnú vodu, biodiverzitu, potravu a mnoho ďalších úžitkov, nemusia byť konfliktné záujmy. V skutočnosti nové ciele trvalo udržateľného rozvoja podľa OSN zdôrazňujú, že zníženie chudoby vyžaduje ochranu a obnovu takých ekosystémov, ako sú mokrade.

Vytvorenie vhodných podmienok

V súčasnosti bolo vytvorených viacero modelov udržateľného živobytia v mokradiach. Napriek tomu, že každý z nich je iný, niektoré prvky majú spoločné. Preto je potrebné:

1. Porozumieť potrebám ľudí a chápať, aké vplyvy na nich majú prírodné katastrofy a ako ročné sezóny ovplyvňujú ich príjmy.
2. Poskytnúť im niekoľko druhov „príjmov“, vrátane:
 - produktov získaných z mokradí (napr. trstinu, ryžu, ryby, atď.),
 - školení a informácií o tom ako využívať mokrade udržateľnou formou,
 - umožnenia vyjadriť sa pri tvorbe lokálnej politiky využívania mokradí,
 - základného vybavenia a náradia,
 - kreditu, hotovosti alebo malých pôžičiek.
3. Identifikovať, kto môže poskytnúť tieto zdroje – často to býva štát, alebo mimovládne organizácie.

Prípadová štúdia: Senegal

Obnova mangrovníkových lesov

V Senegale, v regiónoch Casamance a Sine Saloun, stále môžeme vidieť približne 180 000 hektárov mangrovníkových lesov, avšak až 45 000 hektárov bolo od roku 1970 zničených. Zdravé porasty mangrovníkových lesov majú účinný systém filtrovania slanej vody, predstavujú ochranu pred privalovými vlnami spôsobenými búrkami a predstavujú liahň pre niektoré druhy rýb.

Najväčší svetový projekt obnovy mangrovových lesov sa mohol uskutočniť aj vďaka podpore Danone a Livelihoods Carbon Fund, ktorí spolupracujú s mimovládnu organizáciou Oceánia.

Vďaka tomuto projektu bolo zasadených 79 miliónov mangrovovníkov na území, ktoré má viac ako 10 000 hektárov.

